

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/boneyusbad.931682

Derleme Makale/ Review Article

Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı'nın Yetişkin Hasta Eğitiminde Kullanımı *The Use of Peplau's Theory of Interpersonal Relations in Adult Patient Education*

Cemre PAYLAN AKKOÇ¹ Yasemin YILDIRIM² Aynur TÜREYEN³

¹ Ege Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelikte Öğretim
AD, Arş. Gör.

² Ege Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, İç
Hastalıkları Hemşireliği
AD, Prof. Dr.

³ Ege Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, İç
Hastalıkları Hemşireliği
AD, Prof. Dr.

**Sorumlu yazar /
Corresponding author:**
Cemre Paylan Akkoç

cemre.paylan@gmail
.com

**Geliş tarihi / Date of
receipt:** 02.05.2021

**Kabul tarihi / Date of
acceptance:** 12.08.2021

Atıf/Citation: Cirban
Ekrem, E.C., Ünsal Atan,
Ş. (2021). Peplau'nun
Kişilerarası İlişkiler
Kuramı'nın Yetişkin
Hasta Eğitiminde
Kullanımı. *BANU Sağlık
Bilimleri ve
Araştırmaları Dergisi*,
3(2), 145-151.
doi:10.46413/boneyusbad
.931682

ÖZET

Günümüzde sağlık bakımı, hastaların bakımda bağımsız olmalarını ve öz yönetimlerini sağlayabilmelerini amaçlamaktadır. Bu noktada hemşirenin eğitimci rolü önem kazanmakta ve hasta eğitim sürecinin bireyin ihtiyaçları ve özellikleri doğrultusunda yürütülmesi gerekmektedir. Bu nedenle hasta eğitiminin planlanması ve uygulanmasında hemşirelik model ve teorilerini kullanmak; sistematik şekilde eğitim verilmesini sağlayarak eğitimin kalitesini arttıracaktır. Hemşirelik kuramlarından Hildegard E. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı, bireyi eğitimin tüm aşamalarına dahil etmekte, bireyin benliğine saygı duyarak bağımsızlığını ve sağlıklı davranış yapısını teşvik etmektedir. Bu nedenle kuram, yetişkin eğitimi (androgöji) ilkeleriyle birçok açıdan örtüşmektedir. Derleme türünde olan bu makale, Peplau kuramına dayalı yetişkin bir hastanın eğitimine odaklanmakta ve bundan sonra yapılacak olan hasta eğitimlerinin planlanması ve uygulanmasında yol gösterici olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hasta eğitimi, Hemşirelik teorisi, Yetişkin öğrenmesi

ABSTRACT

Nowadays, health care aims to enable patients to be independent and self-managed in care. At this point, the educator role of the nurse becomes important and the patient education process should be carried out in line with the needs and characteristics of the individual. Therefore, using nursing models and theories in planning and implementing patient education will increase the quality of education by providing systematic training. Hildegard E. Peplau's Interpersonal Relations Theory, one of the nursing theories, includes the individual in all stages of education and promotes the independence and healthy behavior structure of the individual by respecting the self. Therefore, the theory overlaps with the principles of adult education (androgogy) in many respects. This review article focuses on the education of an adult patient based on the Peplau theory and aims to guide the planning and implementation of future patient education.

Keywords: Patient education, Nursing theory, Adult learning

GİRİŞ

Günümüzde sağlık hizmetlerinde hasta eğitimi, hemşirenin profesyonel sorumluluklarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (Friberg, Granum ve Bergh, 2012). Modern sağlık bakım felsefesi, hastaların öz bakımlarını bağımsız olarak sürdürebilmeleri için gerekli bilgiyi öğrenmelerine ve uygulayabilmelerine odaklanmaktadır. Bu noktada hemşirenin eğitimci rolü, hastaya öz bakımını yönetebilme sorumluluğu vereceği için; sağlık bakım sisteminde hemşireyi vazgeçilmez konuma getirir (Bastable ve Gonzalez, 2017).

Eğitimci olarak hemşire hastanın öğrenmesini teşvik etmek için; eğitim sürecini, stratejilerini ve öğretim yöntemlerini iyi bilmeli ve anlamalı, yetişkin eğitimi ilkelerini uygulayabilmeli, hasta ve yakınlarını kaliteli ve anlaşılabilir hasta eğitim materyallerine yönlendirebilmeli böylece hastanın istenilen öz bakım davranışlarını uygulayabilmesine olanak sağlamalıdır (Ashton ve Oermann, 2014; Orgun ve Paylan Akkoç, 2020). Bu bağlamda, planlı olarak verilen hasta eğitimi, hastaların bakım kararlarına uygun şekilde katılmasını sağlamak, sağlık davranışlarını yükseltmek ve geliştirmek için oldukça önemlidir (Farzianpour ve Hosseini, 2014; Orgun, 2021).

Eğitim alan diğer deyişle öğrenen kişinin uyum, bağlılık, motivasyon düzeyi ve düşünceleri sağlık davranışıyla ilişkilidir. Bu nedenle istendik sağlık davranışı geliştirmeyi amaçlayan hemşirelik girişimlerinin yapısı, hemşirenin eğitici olarak hasta davranışlarının değişikliğini teşvik edebilmesini hedefleyen planlardır. Hastanın hem sağlıklı davranışlara bağlılığını teşvik etmek hem de motivasyonunu arttırmak için hemşirelik modellerinin ve teorilerinin ilkeleri kullanılabilir (Bastable, 2017).

Etkili bir hasta eğitimi için eğitim ile ilgili kuramları anlamak önemlidir (Baysan, Yıldırım, Fadiloğlu, ve Aykar, 2019). Literatür incelendiğinde Hildegard E. Peplau'nun kuramının; yeni davranış kalıpları geliştirmek için uygun olduğu vurgusu dikkati çekmektedir. Peplau'nun kişilerarası ilişkiler kuramı, hemşire ile hasta arasındaki ilişkiye odaklanan orta ölçekli bir kuramdır (McEwen ve M Wills, 2019). Kişilerarası İlişkiler Kuramı; eğitimi ve kişilerarası becerileri, hastaların en yüksek yetenekleriyle işlev görmelerine yardımcı olacak bir süreç olarak kullanır. Bu nedenle, hemşirelerin

eğitim ve kişilerarası beceriler sürecini, hastada optimum sağlık ve iyileşmeyi teşvik etmede, bağımsızlık kazanmasını sağlamada hasta ile iş birliği yaparken kullanması önemlidir (Antonio, Beeber, ve Naegle, 2014; Hochberger ve Lingham, 2017). Kişilerarası İlişkiler Kuramı'nın; hastayı bakım sürecine ve kendisi ile ilgili tüm kararlara dâhil etmesi, hastanın benliğine olan saygısı, sorunun ve girişimlerin hasta ile beraber belirleniyor oluşu gibi özellikleriyle, yetişkin bireyin hasta eğitim sürecinde kullanılmasının uygun olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle inceleme-derleme türünde olan bu makale; Hildegard E. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı'na dayalı yetişkin bir hastanın eğitimine odaklanmakta ve bundan sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici olmayı amaçlamaktadır.

Yetişkin Eğitimi

Yetişkin eğitimi (andragoji); yetişkinlerin öğrenmesine yardım ve rehberlik etme sanatıdır (Tezcan ve Deveci, 2018). Bu açıdan bakıldığında; H. E. Peplau'nun da, hemşirelerin hastalara sağlıklarını iyileştiren olumlu davranış değişiklikleri yapmalarında yardım ettiğine inandığı görülmektedir (Peden, 2005). Yetişkinlerin öğrenmesini etkileyen faktörlerden yola çıkılarak androgojik varsayımlar geliştirilmiştir. Bunlar sırasıyla bilme gereksinimi, öğrenenlerin benlik algısı, öğrenenlerin yaşantılarının rolü, öğrenmeye hazır olma, öğrenmeye yönelim ve güdülenme (motivasyon)'dir (Chan, 2010; Kurt, 2014; Mews, 2020; Tezcan ve Deveci, 2018; Turan Özdemir, 2003). Yetişkin eğitimcisi ise, öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehber rolündedir ve öğrenenin aktif rol üstlenerek, yaparak-yaşayarak öğrenmesini sağlaması gerekmektedir (Kurt, 2014).

Androgojik yaklaşımla bir eğitim süreci planlanması çeşitli adımları içerir (Tablo 1.) (Knowles, Holton III ve Swanson, 2005; Ulusoy Gökkoca, 2001).

Tablo 1'de de görüldüğü gibi eğitim verilecek olan bireyle beraber plan yapmak, gereksinimleri ve amaçları da birlikte saptamak önemlidir (Ulusoy Gökkoca, 2001). Yetişkin; öğrenmeye istekli ise, eğitimcinin kendine saygı duyduğunu bilirse ve eğitimciyi kendine yakın hissederse, deneyimlerini öğrenme sürecinde kullanmasına imkân sağlandığını düşünürse ve eğitimciyle etkili bir iletişim halinde ise motive olmuştur,

aynı zamanda en iyi şekilde öğrenebileceği durumdadır (Kurt, 2014; Mews, 2020). Bu bakımdan androgojik yaklaşım, Kişilerarası İlişkiler Kuramı'nın ilkeleriyle de örtüşmektedir (Demir, 2017; Fawcet, 2006).

Tablo 1. Andragoji Sürecinin Unsurları

Unsurlar	Andragojik Yaklaşım
1-Öğrenenlerin hazırlanması	Bilgi sağlama Öğrenenin katılımı için hazırlanma Gerçekçi beklentiler geliştirmesine yardımcı olma
2- Ortam	Karşılıklı saygı ve güvene dayalı İşbirlikçi, destekleyici Açık, özgün ve sıcak bir ortam
3- Planlama	Öğrenen ve eğitimci birlikte planlama
4-İhtiyaçları tanılama	Birlikte değerlendirme süreci ile
5-Hedeflerin belirlenmesi	Birlikte tartışıp belirleme
6-Öğrenme planlarını tasarlama	Problem odaklı
7-Öğrenme aktiviteleri	Deneyimsel (öğrenenin aktif olduğu) teknikler
8-Değerlendirme	İhtiyaçların giderilip giderilmediğini ve eğitim programının birlikte değerlendirilmesi

Kişilerarası İlişkiler Kuramı'na Dayalı Hasta Eğitimi

Peplau'ya göre hemşire-hasta ilişkisinin, iletişimsel veya dilsel bir karakteri vardır. Peplau, hemşire ile hasta arasındaki konuşmanın dostane, ev içi veya sosyal karakterlerden çok terapötik karakterini vurgulayarak, ilgili taraflar arasındaki ilişkinin doğasına işaret eder. Hemşire ve hasta, profesyonel bir şekilde birbirleriyle hastanın iyiliğini artırmaya yönelik ilişki kurar. Bu nedenle hasta ile kurulan ilişkilerde ve etkili iletişimi gerektiren durumlarda modelin kullanımı önerilmektedir (Gastmans, 1998; McEwen ve M Wills, 2019).

Hasta eğitimi süreci, veri toplama/eğitim gereksinimlerini belirleme, tanılama, planlama, uygulama, değerlendirme ve kayıt etme/dokümantasyon aşamalarından oluşmaktadır (Orgun, 2021; Özkütük, 2015). Peplau'nun hasta-hemşire ilişkileri ise; oryantasyon, tanımlama, yararlanma, çözümleme aşamalarından oluşmaktadır (Fawcet, 2006;

Peplau, 1991). Ayrıca Peplau yabancı kişi, kaynak kişi, eğitim, liderlik, vekil kişi ve danışmanlık olarak altı hemşirelik rolü belirlemiştir (Nakasote Ikafa ve Adrian Holmes, 2020; Peplau, 1991). Eğitim rolünü/sorumluluğunu, tüm rollerin birleşimi olarak tanımlayarak, kapsamlı bir bilgi vermeyi içeren eğitimsel bölüm ve öğrenenin/eğitimi alan hastanın deneyimlerini kullandığı deneyimsel bölüm olarak ikiye ayırmıştır (Peplau, 1991; Velioglu, 2012). Hastanın sağlığını iyileştirmek için bilgiye ulaşmasına yardımcı olmak amacıyla, bu rolünün birincil hedefi olarak belirtmiştir (Courey, Martsof, Draucker, ve Strickland, 2008).

Kişilerarası İlişkiler Kuramı'nın Aşamaları Doğrultusunda Yetişkin Hastanın Eğitimi

1. Oryantasyon aşaması: Hastanın yardıma gereksinimi olduğu ve yardım arayışı içinde olduğu aşamadır (Pektekin, 2013). Oryantasyon aşamasında, hemşire hastayı bütünsel olarak anlamaya başlar ve daha fazla etkileşim kurmaya çalışır. Hastaların inançlarının, değerlerinin ve yaşam tarzı seçimlerinin bakım planına dâhil edildiği bütünsel bakım sağlama ilkeleriyle uyumlu davranır (Deane ve Fain, 2016).

Hasta eğitimin etkili olması açısından da bu aşama çok önemlidir. Yetişkin hastanın eğitiminde, bireyin önce bir gereksinimi olduğunu fark etmesi ve eğitimin gerekliliğine inanması tüm eğitim sürecini ve sonucunu etkileyecek olan önemli bir faktördür (Akın, 2014; Falvo, 2011; Turan Özdemir, 2003). Bu bakımdan hemşire bu aşamada hastayı eğitim gereksinimini fark etmesi açısından desteklemeli, sorunu tanımlamasına yardımcı olmalıdır (Lakroix ve Assal, 2003). Yine bu aşamada hastanın ailesiyle birlikte çalışılmalı ve gereksinimler saptanmalıdır. Bunları gerçekleştirirken hastanın güvenini kazanmak çok önemlidir. Hastanın güvenini kazanma sürecinde terapötik dokunma ve sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerinden yararlanılabilir (Deane ve Fain, 2016). Hasta hemşireyi ve uzmanlık düzeyini kabul etmeye başladığında, hemşirenin konumu yabancı kişiden kaynak kişi ve danışmana doğru ilerler. Bu aşamada hemşire, hastanın sorularını, yanıtlarını ve öğrenmeye hazır olup olmadığını değerlendirir, eğitimin hedeflerini hasta ile birlikte belirler. Kurama göre; hasta kendi bilgi eksikliğini anladığında ve kabul ettiğinde, öğrenmek için artık bir motivasyonu vardır (Marchese, 2006). Yetişkin bireyler öğrendiklerinin bir anlamı olduğunu,

kendi değerlerine ve görüş açlarına göre önemli olduğunu görebilirlerse/fark edebilirlerse, öğrenme için motive olurlar. Diğer deyişle yetişkinlerde öğrenme için en güçlü motivasyon, kendisinden gelir (Kurt, 2014). Bu nedenle hasta birey tüm planlara/kararlara dâhil edilmeli, eğitimin gerekliliğine inanması sağlanmalı ve içsel motivasyonu teşvik edilmelidir. Bu aşamanın sonunda hemşire – hasta artık sorun ve gereksinim için birlikte çalışmaktadır (Velioğlu, 2012).

2. Kimlik Saptama/Tanımlama aşaması:

Hasta duygularını hemşire ile paylaşır ve dayanışma içine girer. Hemşire hastanın tepkilerine ve hastanın başarması gereken duruma odaklanır (Senn, 2013). Bu aşamada hasta hemşire ilişkisi istenilen yönde gelişince; hasta sorunlarına yaklaşımda yeni yöntem ve davranışları öğrendiğini fark eder (Pektekin, 2013).

Bu aşamada;

- Hasta kendinde çalışılması/eğitim alması gereken sorunları tanımlar.
- Hastanın sağlık bakımı ihtiyaçları konusunda artık bazı bilgilere sahiptir.
- Hemşire ile güven düzeyi erken aşamadır ve hasta seçici olarak bilgiyi özümsemeye ve hemşire ile etkileşimleri kabul etmeye başlar.
- Hasta öğrendikçe taklitçi davranış başlar ve yavaş yavaş yaratıcı bir yapıcı tepkiye geçer (Deane ve Fain, 2016).

3. Yararlanma aşaması: Tanılama aşamasının ardından hasta için gerekli girişimlerin kullanılması aşaması olan yararlanma aşamasına geçilir. Hasta bu dönemde daha çok sorumluluk almaya başlar ve hasta-hemşire iletişimi gelişir. Hastanın bu aşamayı verimli bir şekilde geçirebilmesi için, hastaya gerekli kaynak sağlanmalı, sorumluluk vermeli böylece terapötik ilişki geliştirilmelidir (Pektekin, 2013; Velioğlu, 2012).

Eğitimin bu aşamasında; hasta ve hemşire arasında karşılıklı rahatlık ve güven düzeyi oluşturma, hastanın hemşire tarafından sunulan hizmetlerden ve hemşire ile olan ilişkisinden optimal düzeyde yararlanmasını, hastanın öğrenilmiş deneyimlerini gelecekteki sağlık durumuna ve yaşam kalitesine dahil etmeye odaklanmasını sağlama hedeflenmektedir (Deane ve Fain, 2016; Hochberger ve Lingham, 2017).

Bu aşamada;

- Hastanın konu hakkında bilgi ve birikimi yeniden değerlendirilmeli,
- Hastanın bağımsızlığı teşvik edilmeli,
- Mevcut destek kaynakları belirlenmeli,
- Hastanın beceri geliştirmesi için senaryolarla çalışma ve rol oynama (rol play) gibi aktif öğretim yöntemlerinden yararlanılmalı ve bilgisinin pekiştirilmesi sağlanmalı,
- Belirlenmiş hedeflerle ilgili teorik karmaşık durumlar sunulmalı ve hastanın problemini çözmesi sağlanmalıdır (Deane ve Fain, 2016).

4. Çözümleme aşaması: Bu aşama önceki hedeflere ulaşıldığı, yeni hedefler oluşturulduğu ve hastanın artık bağımsızca girişimler yapabildiği aşama olup kuramın son aşamasıdır. Hastanın gereksinimleri /ihtiyaçları etkin bir hasta-hemşire etkileşimi ile zamanında karşılandığı için, hastanın güven duygusu artmıştır. Her iki taraf da hazır olduğunda, hemşire-hasta ilişkisi sağlıklı bir şekilde sonlandırılır (Deane ve Fain, 2016; Pektekin, 2013; Velioğlu, 2012). Peplau'ya göre hemşire-hasta ilişkisinin başarıyla sona ermesi, hastanın üretken ve sağlıklı bir yaşam sürmek için öz güvenini geliştirir (Demir, 2017; Fawcet, 2006).

Kişilerarası İlişkiler Kuramı'na Dayalı Hasta Eğitimi Çalışmaları

Douglass ve arkadaşları (Douglass, Sowell, ve Phillips, 2003), HIV pozitif kadınların ilaç uyumuyla ilgili psikososyal faktörlerini incelemek için Kişilerarası İlişkiler Kuramını kullanarak yaptıkları tanımlayıcı-ilişkisel bir çalışmada, hastanın ilaç uyumunu sağlamak, yaşam kalitesini arttırmak için kuramı kullanarak terapötik bir ilişki kurulması gerektiğini vurgulamışlardır.

McNaughton'ın yürüttüğü prospektif, çoklu olgu (doğum öncesi dönemde olan beş kadın) çalışmasında, Kişilerarası İlişkiler Kuramı halk sağlığı hemşireleri tarafından ev ziyaretleri sırasında kullanılmıştır. Çalışmanın bulguları; 4-10 ev ziyareti sonrasında, kadınların bilgi almak için sağlık bakım kaynaklarını daha çok kullandıklarını ve zamanla sağlıklı davranışlar benimsediklerini göstermiştir (McNaughton, 2005).

Deane ve Fain, 60 yaşında üriner diversiyon işlemi gören hastanın eğitiminde Kişilerarası İlişkiler Kuramını kullanmışlar ve çalışmalarının

sonucunda; hastanın kaygısını azaltmada etkili iletişimin hemşire-hasta ilişkisinin ayrılmaz bir ögesi olduğunu ve eğitim çabalarının başarılı olması için gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Kuramın, hastanın kaygısını azalttığı, öz bakımını yapabilmesini kolaylaştırdığı ve böylece bağımsızlığını ve yaşam kalitesini artırdığını belirtmişlerdir (Deane ve Fain, 2016).

Akbari ve arkadaşları, kardiyak yoğun bakım ünitesinde yatan yetişkin hastalara verilen hemşirelik hizmetlerinin kalitesini ve hasta memnuniyetini artırmak için yaptıkları yarı deneysel araştırmada Peplau'nun modelini kullanmışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgular; müdahaleden sonra hastaların sunulan hemşirelik hizmetlerinin kalitesinden memnuniyetin önemli ölçüde arttığını göstermiştir (Akbari, Hosieni ve Ravari, 2017).

Hochberger ve Lingham'a göre de Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı; eğitim ve kişilerarası becerileri, hastaların en yüksek yetenekleriyle işlev görmelerine yardımcı olacak bir süreç olarak kullanır. Bu bağlamda hemşirelerin, optimum sağlık ve iyileşmeyi teşvik etmek için hastalarla eğitim etkileşimli ilişkiler diğer deyişle ortaklıklar kurarken, hastanın öz bakımının ve öz yeterliliğinin en yüksek düzeyde gerçekleşmesinde, eğitim ve kişilerarası becerilerin önemini kavramaları oldukça önemlidir (Hochberger ve Lingham, 2017).

Çunmuş ve Taşdemir Yiğitoğlu da dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan olgunun bakımında Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı'nı kullanmışlar ve hasta ihtiyaçlarını giderebilmek için eğitim sürecinin planlanması, uygulanması ve kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesinde bu kuramın yararlı olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca çalışma raporlarında, olgunun güveninin ve motivasyonunun da oldukça arttığını belirtmişlerdir (Çunmuş ve Taşdemir Yiğitoğlu, 2018).

SONUÇ

Hasta eğitimi, hemşirenin eğitimci rolünün önemli bir bölümünü oluşturmakta ve bu rolün işlevsel bir şekilde yerine getirilmesiyle hastaya öz bakımını yönetebilme sorumluluğunu vermektedir. Bu açıdan hasta eğitiminin sağlık bakımında yeri çok önemlidir. Etkili bir hasta eğitimi için de hemşirelik kuram ve teorilerinin kullanımı önemlidir; çünkü kuramlar verilen eğitimin planlı, sistematik, güçlü ve etkin olmasını sağlar. Eğitimci olarak hemşire; hastanın

eğitimini, tedavi ve bakımı ile ilgili bilgileri öğrenmesini teşvik etmek için; yetişkin eğitimi ilkelerini, öğrenme stillerini ve en önemlisi de hemşirelik kuram/teorilerini kullanmalıdır. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı kullanılarak yürütülmüş olan çalışmalar sonucunda; hastalarda sağlıklı davranış değişiklikleri oluşmuş, hastaların yaşam kalitesi artmış ve öz bakımını yapma becerisi sağlanmıştır. Böylece hasta bağımsızlığının arttığı bulunmuş; hasta eğitiminin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde kuramın kullanılması önerilmiştir. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı, birçok açıdan yetişkin eğitimi ilke ve varsayımlarıyla örtüşmekte, hastayı aktif şekilde eğitim sürecine dâhil etmektedir. Bu bakımdan yetişkin bir hastanın eğitiminde bu kuramın kullanılması ve bu konuda farklı hasta grupları ile yürütülen deneysel çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: C. P. A., Y. Y., A. T.; Tasarım: C. P. A., Y. Y., A. T.; Denetleme/Danışmanlık: C. P. A., Y. Y., A. T.; Analiz ve/veya Yorum: C. P. A., Y. Y., A. T.; Kaynak Taraması: C.P.A.; Makalenin Yazımı: C. P. A.; Eleştirel İnceleme: C. P. A., Y. Y., A. T.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure

YazarLAR araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadığını beyan etmiştir.

KAYNAKLAR

- Akbari, F., Hosieni, A., Ravari, A. (2017). The Effect of communicating with patients using Peplau Model on patients' satisfaction with the provided nursing cares at the cardiac intensive care unit. *Iran Journal of Nursing*, 29(104), 36–45. <https://doi.org/10.29252/ijn.29.104.36>
- Akın, G. (2014). Andragoji kavramı ve andragoji ile pedagoji arasındaki fark. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 279–300.
- Antonio, P. D., Beeber, L., Naegle, M. (2014). *The future in the past: Hildegard Peplau and interpersonal relations in nursing*. 21(4), 311–317. <https://doi.org/10.1111/nin.12056>
- Ashton, K; Oermann, M. H. (2014). Patient education in home care strategies for success. *Home Healthcare Nurse*, 32(5), 288–294.

- Bastable, S. B. (2017). *Essentials of Patient Education* (Second Edi). Burlington,: Jones & Barlett Learning.
- Bastable, S. B., Gonzalez, K. (2017). Overview of education in health care. In S. B. Bastable (Ed.), *Essentials of Patient Education* (Second Edi, pp. 3–12). Burlington: Jones & Barlett Learning.
- Baysan, A., Yıldırım, Y., Fadiloğlu, Ç. Z., Ayker, F. Ş. (2019). Stoması olan bireylerin Wiedenbach'ın hemşirelik kuramına dayalı eğitimi. *Van Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(1), 20–25.
- Chan, S. (2010). Applications of andragogy in multi-disciplined teaching and learning. *Journal of Adult Education*, 39(2), 25–35.
- Courey, T., Martsof, D., Draucker, C., Strickland, K. (2008). Hildegard Peplau's Theory and the healthcare encounters of survivors of sexual violence. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, 14(2), 136–143. doi: 10.1177/1078390308315613
- Çunkuş, N., Taşdemir Yiğitoğlu, G. (2018). Peplau'nun Kişiler Arası İlişkiler Kuramı'na göre dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan hastaya hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 10(4), 370–380. doi: 10.5336/nurses.2018-61786
- Deane, W. H., Fain, J. A. (2016). Incorporating Peplau's Theory of Interpersonal Relations to promote holistic communication between older adults and nursing students. *Journal of Holistic Nursing*, 34(1), 35–41. doi: 10.1177/0898010115577975
- Demir, S. (2017). Hildegard Elizabeth Peplau: Kişilerarası İlişkiler Kuramı. In A. Karadağ, N. Çalışkan, Z. Göçmen Baykara (Eds.), *Hemşirelik Teorileri ve Modelleri* (pp. 122–164). İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.
- Douglass, J. L., Sowell, R., Phillips, K. (2003). Using Peplau's Theory to examine the psychosocial factors associated with HIV-Infected women's difficulty in taking their medications. *Journal of Theory Construction and Testing*, 7(1), 10–17.
- Falvo, R. D. (2011). *Effective Patient Education: A Guide to Increased Adherence* (Fourth Edi). Jones and Bartlett Publishers, LLC.
- Farzianpour, F., Hosseini, S. (2014). Accreditation of Patient Family Education (PFE) in the teaching hospitals of Tehran University of Medical Sciences from the nurses view. *Pensee Journal*, 76(6), 182–193.
- Fawcett, J. (2006). Peplau's Theory of Interpersonal Relations Hildegard. In *Contemporary nursing knowledge: Analysis and evaluation of nursing models and theories* (Second Edi, pp. 528–552). Philadelphia: F. A. Davis.
- Friberg, F., Granum, V., Bergh, A. L. (2012). Nurses' patient-education work: Conditional factors - an integrative review. *Journal of Nursing Management*, 20(2), 170–186. doi: 10.1111/j.1365-2834.2011.01367.x
- Gastmans, C. (1998). *Interpersonal relations in nursing : a philosophical-ethical analysis of the work of Hildegard E . Peplau*. 28(6), 1312–1319.
- Hochberger, J. M., Lingham, B. (2017). Utilizing Peplau's Interpersonal Approach to facilitate medication self-management for psychiatric patients. *Archives of Psychiatric Nursing*, 31(1), 122–124. doi: 10.1016/j.apnu.2016.08.006
- Knowles, M. S., Holton III, E. F., Swanson, R. A. (2005). *The Adult Learner* (Sixth Edit). California: Elsevier.
- Kurt, İ. (2014). Yetişkinlerde öğrenme ve öğretme. In *Yetişkin Psikolojisi* (2. Baskı, pp. 149–210). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Lakroix, A., Assal, J.-P. (2003). *Hastaların Terapötik Eğitimi* (B. Piyal & R. S. Tabak, eds.). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Marchese, K. (2006). Using Peplau's Theory of Interpersonal Relations to guide the education of patients undergoing urinary diversion. *Urologic Nursing*, 26(5), 363–370.
- McEwen, M., M Wills, E. (2019). *Theoretical Basis For Nursing* (5th Editio). Philadelphia: Wolters Kluwer.
- McNaughton, D. B. (2005). A Naturalistic test of Peplau's Theory in home visiting. *Public Health Nursing*, 22(5), 429–438. doi: 10.1111/j.0737-1209.2005.220508.x
- Mews, J. (2020). Leading through andragogy. *College and University*, 95(1), 65–68. Retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/leading-through-andragogy/docview/2369314548/se-2?accountid=10699>
- Nakasote Ikafa, I., Adrian Holmes, C. (2020). Empowering migrants during the resettlement process: applying Peplau's theory of interpersonal relations. *Mental Health Practice*, 23(5), 29–36. doi: 10.7748/mhp.2020.e1469
- Orgun, F. (2021). Hasta Eğitimi. In M. Kara Kaşıkçı, E. Akın (Eds.), *Temel Hemşirelik Esaslar, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar* (pp. 211–223). İstanbul.
- Orgun, F., Paylan Akkoç, C. (2020). Hasta eğitim materyallerinin değerlendirilmesi: okunabilirlik formleri ve materyal değerlendirme araçları. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 12(3), 412–418. doi: 10.5336/nurses.2020-74172
- Özkütük, N. (2015). Hasta eğitimi ve sağlığı geliştirme. In Ç. E. Uysal N (Ed.), *Hemşirelik Esasları İnsan Sağlığı ve Bakımı* (7. Baskı). Ankara: Palme Yayıncılık.

- Peden, A. R. (2005). Evolution Of nursing theory: essential influences. In M. E. Parker (Ed.), *Nursing Theories and Nursing Practice* (Second Edi, pp. 58–70). Philadelphia: F. A. Davis Company All.
- Pektekin, Ç. (2013). *Hemşirelik Felsefesi Kuramlar-Bakım Modelleri ve Politik Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi.
- Peplau, H. (1991). *Interpersonal relations in nursing: A conceptual frame of reference for Psychodynamic Nursing*. New Jersey: Sringer Publishing Company.
- Senn, J. F. (2013). Peplau's Theory of Interpersonal Relations: application in emergency and rural nursing. *Nursing Science Quarterly*, 26(1), 31–35. doi: 10.1177/0894318412466744
- Tezcan, F., Deveci, T. (2018). Andragoji ve yaşamboyu öğrenme bağlamında yetişkinlerin öğrenmesi. *Researcher Social Science Studies*, 6(2), 123–137. doi: 10.18301/rss.549
- Turan Özdemir, S. (2003). Tıp eğitimi ve yetişkin öğrenmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 29(2), 25–28.
- Ulusoy Gökkoca, Z. (2001). Sağlık eğitimi açısından yetişkin eğitimi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED)*, 10(11), 412–414.
- Velioğlu, P. (2012). Kişilerarası İlişkiler Kuramı Hildegard Peplau. In *Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar* (2. Baskı, pp. 234–258). İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.